

โครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

Land Readjustment Project

ปัญหาที่ดินว่างเปล่าในเมืองที่ไม่ได้รับการพัฒนา ที่ดินในชุมชนที่ไม่เป็นระเบียบทางผังเมือง หรือพื้นที่ซึ่งน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ฯลฯ เข้าไม่ถึง ตลอดจนที่ดินตามอดไม่มีทางเข้าออก หรือแปลงที่ดินเศษเสี้ยวและไม่ได้ขนาดสำหรับการใช้ประโยชน์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่สะสมกันมาตั้งแต่อดีต ที่เกิดจากการพัฒนาเมืองอย่างอิสระเสรีไม่มีการควบคุมอย่างจริงจัง ซึ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนยากแก่การแก้ไข หากมีการนำวิธี **การจัดรูปที่ดิน** มาใช้จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้โดยจะทำให้พื้นที่บริเวณที่ได้รับการจัดรูปแปลงที่ดินใหม่สามารถนำประโยชน์ที่ดินได้อย่างคุ้มค่า และแปลงที่ดินที่ได้รับการจัดใหม่จะมีมูลค่าสูงขึ้นด้วย

1. แนวคิดเรื่องการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาที่ดินเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐานของเมืองและเพิ่มมูลค่าและประโยชน์การใช้ที่ดินในบริเวณนั้น ๆ โดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการเวนคืนที่ดิน แต่ใช้วิธีรวบรวมที่ดินหลาย ๆ แปลงมารวมกันเป็นแปลงใหญ่แล้ววางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ที่เรียกว่า **“การจัดรูปแปลงที่ดินใหม่”** การดำเนินงานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ หมายถึง การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่งของชุมชนโดย

- จัดสร้างบริการพื้นฐานของชุมชนตามแผนผังเมืองและผังแม่บทโครงการ โดยวิธีการปันส่วนหรือสละที่ดินเพื่อจัดทำสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- จัดหาเงินทุนในการดำเนินโครงการซึ่งได้มาจาก พื้นที่จัดหาประโยชน์ และอื่น ๆ

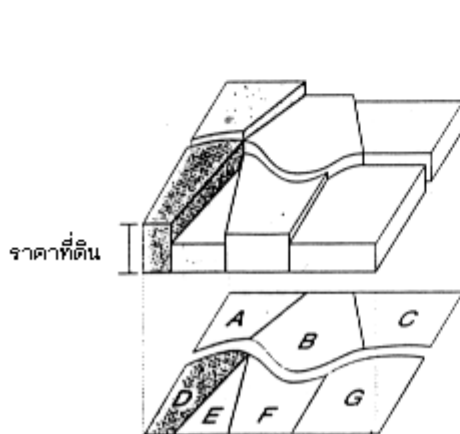
2. การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่คืออะไร

การจัดรูปที่ดินฯ คือ การนำแปลงที่ดินหลาย ๆ แปลงมารวมกัน เพื่อจัดรูปแปลงที่ดินขึ้นใหม่ให้เป็นระเบียบและสวยงามตามแผนผังที่วางไว้ พร้อมทั้งจัดให้มีถนนระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณณะต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานอย่างครบถ้วนและเพียงพอ เมื่อจัดเสร็จแล้วจะทำให้ที่ดินแปลงเดิมมีรูปแปลงใหม่ที่สวยงาม และมีถนนทางเข้าออกที่สะดวกทุกแปลง สภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้น และมูลค่าที่ดินจะเพิ่มสูงขึ้นด้วย การจัดรูปที่ดินจะสามารถดำเนินการได้ก็ด้วยความร่วมมือของเจ้าของที่ดิน โดยทางภาครัฐจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการในลักษณะประสานการพัฒนาชุมชนระหว่างภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

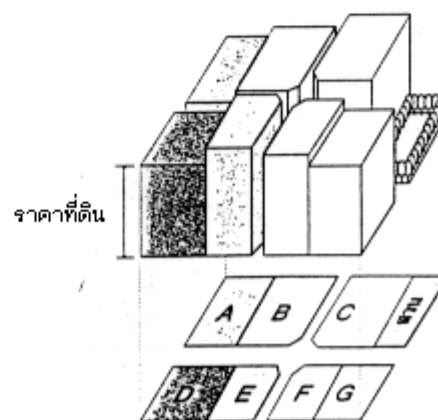
- จัดรูปแปลงที่ดินใหม่ โดยกำหนด รูปแปลง ขนาด ตำแหน่งที่ตั้ง อย่างเหมาะสม เพื่อให้ที่ดินทุกแปลงติดถนน และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า
- ก่อสร้างสาธารณูปโภค และสิ่งบริการพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ถนน ระบบระบายน้ำ สวนสาธารณะ และพื้นที่เปิดโล่ง
- เตรียมพื้นที่สำหรับสาธารณูปการ และบริการภายในชุมชนต่างๆ ได้แก่ โรงเรียน โรงพยาบาล ฯลฯ เป็นต้น

ระหว่างการดำเนินงานตามขั้นตอน เจ้าของที่ดินสามารถหาผลประโยชน์ และอยู่อาศัยในที่ดินของตนเองได้ตามปกติ จนกว่าจะมีการดำเนินการในที่ดินของตน ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นฝ่ายบริหารโครงการจะจัดหาที่อยู่ชั่วคราวให้โดยจะให้มีผลกระทบน้อยที่สุด

มูลค่าที่ดินเพิ่มสูงขึ้นหลังการจัดรูปที่ดิน

ภาพแสดงราคาที่ดินก่อนการจัดรูปที่ดิน

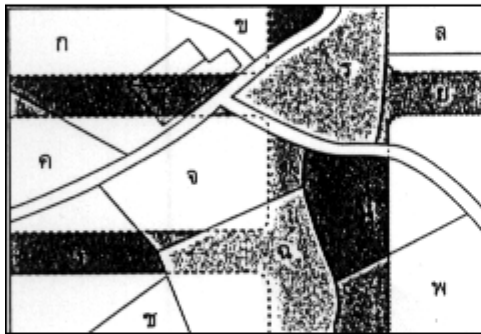
ภาพแสดงราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้นหลังการจัดรูปที่ดิน

เปรียบเทียบการพัฒนาที่ดินระหว่างวิธีการเวนคืนกับการจัดรูปที่ดินฯ

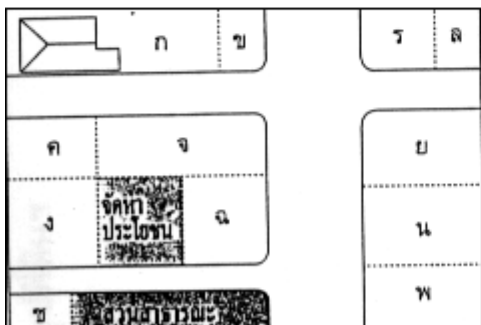
แปลงที่ดินก่อนการพัฒนา

- ถนนซอยมีขนาดเล็กอาจเกิดปัญหาในกรณีฉุกเฉิน
- แปลงที่ดินส่วนใหญ่อาจเป็นพื้นที่บอด (ไม่ติดถนน) เช่น แปลง จ, ช และ ล
- รูปแปลงที่ดินบางแปลงมีรูปทรงไม่เหมาะในการพัฒนา
- มูลค่าที่ดินต่ำเนื่องจากขาดการพัฒนา

แปลงที่ดินที่ได้พัฒนาโดยวิธีการเดิม (เวนคืน)

- ร : จะต้องย้ายออกไปจากชุมชนตามยถากรรม
- ช และ จ : มีพื้นที่เหลือน้อยเกินไปที่จะพัฒนาเกิดเป็นพื้นที่เศษเสี้ยวและไร้ประโยชน์
- ฉ : ที่ดินจะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนเล็ก ๆ
- ค : จะได้ประโยชน์มากกว่าแปลงที่ดินอื่น
เกิดความไม่เป็นธรรม

แปลงที่ดินที่ได้พัฒนาโดยวิธีการจัดรูปที่ดินฯ

- เจ้าของทุกรายยังอยู่ในชุมชนของตนเอง
- เจ้าของที่ดินทุกรายได้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม
- แปลงที่ดินทุกแปลงในโครงการจะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น
- มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม
- ที่ดินแปลง จ, ช และ ล เดิมไม่ติดถนน (เป็นพื้นที่ตาบอด) จะได้รับการจัดรูปที่ดินใหม่ให้ติดถนน

3. กระบวนการจัดรูปที่ดิน

หลักคำนิมิตการ :

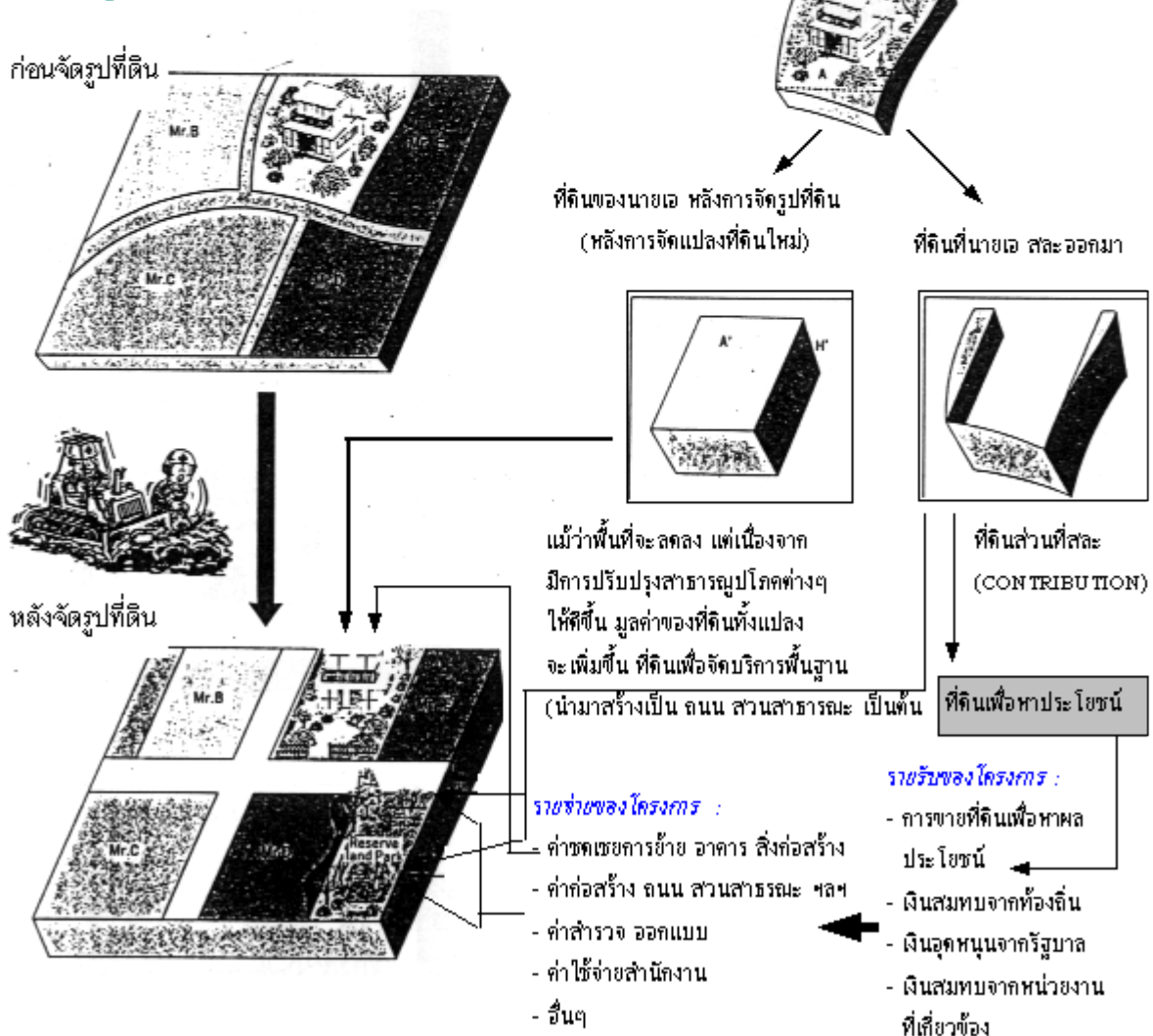
เจ้าของที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดินทั้งหมดยินดีสละที่ดินของตนเองส่วนหนึ่งสำหรับบริการพื้นฐาน และนำมาจัดหาประโยชน์ให้กับโครงการ โดยการสนับสนุนงบประมาณสมทบจากภาครัฐ

เจ้าของที่ดินมีส่วนร่วมในโครงการและได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคกัน ซึ่งโครงการจัดรูปที่ดินจะคงสิทธิและสภาพทำเลที่ตั้งของที่ดินก่อนและหลังโครงการเสมือนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

องค์กรดำเนินโครงการ :

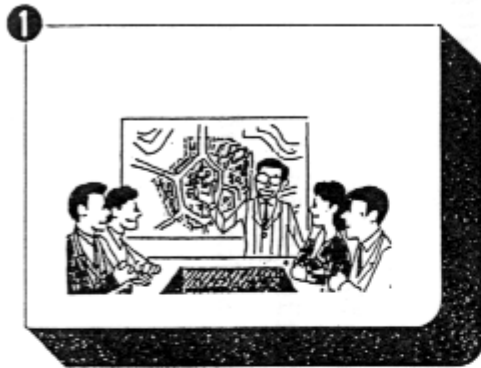
1. องค์กรของรัฐ หรือองค์กรท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
2. องค์กรร่วมของท้องถิ่นและเอกชน
3. องค์กรภาคเอกชน (นิติบุคคล)

วิธีการจัดรูปที่ดิน :

4. ขั้นตอนการจัดรูปที่ดิน

สำรวจสอบถามความคิดเห็นในโครงการ
เป็นการสอบถามความคิดเห็นและวางแผน
ว่าจะทำการพัฒนาเมืองด้วยโครงการจัดรูปที่ดิน

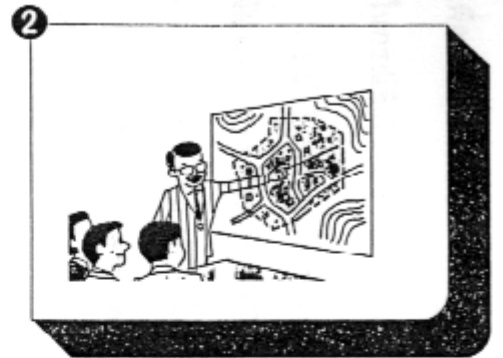
วางผังแม่บทและกำหนดหลักเกณฑ์ในการ
ปฏิบัติโครงการ

วางผังการจัดแปลงที่ดินใหม่ วางผังระบบ
สาธารณูปโภค สาธารณูปการ แผนการจัดที่ดินใหม่
พร้อมทั้งประกาศให้ประชาชนทราบ

กำหนดเขตโครงการ

แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ
คณะกรรมการที่ปรึกษา จะประกอบด้วย ตัวแทน

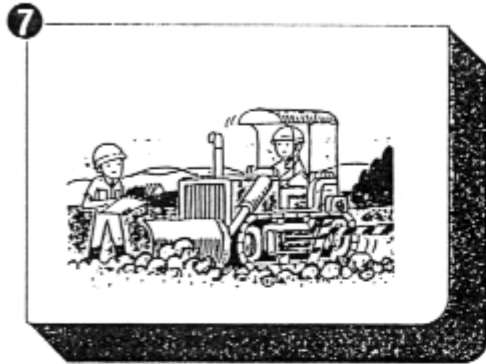

กำหนดแปลงที่ดินใหม่ (ชั่วคราว) ประกาศ
กำหนดย้ายกรรมสิทธิ์จากที่ดินแปลงเก่าสู่

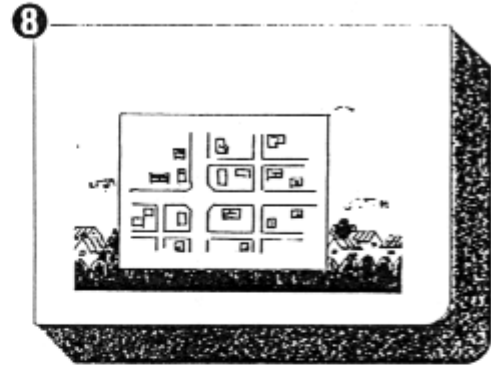

4. ขั้นตอนการจัดรูปที่ดิน (ต่อ)

ทำการก่อสร้างบริการพื้นฐาน
ทำการย้ายอาคารสิ่งก่อสร้าง

จัดเลขที่แปลง ตั้งชื่อถนน ซอย พร้อมเรียงลำดับ
เลขที่บ้านอย่างเป็นระเบียบ

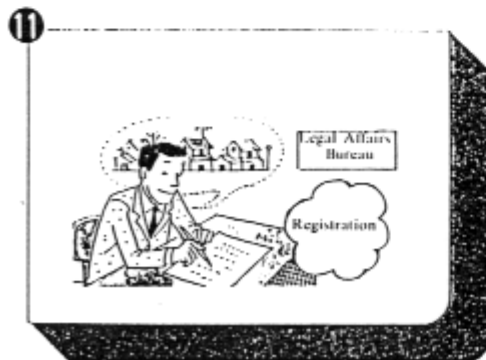
รับฟังความคิดเห็นประชาชน

กำหนดการจัดแปลงที่ดินใหม่ (ขั้นสุดท้าย)

จดทะเบียน ทำนิติกรรม ผู้ดำเนินโครงการจะ
เป็นตัวแทนทำการจดทะเบียนและดำเนินการ
เกี่ยวกับเอกสาร โฉนด และกรรมสิทธิ์ต่างๆ

ชำระเงินมูลค่าลดหรือมูลค่าเพิ่ม
(equity payment)

5. ลักษณะพิเศษของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่มีประเด็นดังต่อไปนี้

1) ในกรณีที่เจ้าของที่ดินในพื้นที่กำลังประสบปัญหาขาดแคลนสิ่งบริการพื้นฐาน และเจ้าของที่ดินแต่ละรายไม่สามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์ได้โดยลำพัง

การขาดแคลนสิ่งบริการพื้นฐานเพื่อสาธารณณะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในเมืองอย่างมาก โดยเฉพาะในกรณีเจ้าของที่ดินรายย่อย เป็นเรื่องยากที่จะสร้างบริการพื้นฐานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณณะโดยลำพังผู้เดียว

การจัดรูปที่ดินสามารถที่จะคงกรรมสิทธิ์ที่ดินในแต่ละเจ้าของเดิมได้ต่างจากการใช้วิธีการเวนคืนที่เจ้าของที่ดินบางรายอาจถูกบังคับย้ายไปอยู่ที่อื่น และจะสร้างผลประโยชน์อย่างพอเพียงให้กับเจ้าของที่ดินทุก ๆ ราย ฉะนั้นการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่จะแก้ปัญหาด้านขาดแคลนสิ่งบริการพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ในกรณีที่งบประมาณของรัฐในการก่อสร้างสิ่งบริการพื้นฐานเพื่อสาธารณณะมีจำกัด แต่ความต้องการของประชาชนมีมาก

โดยปกติงบประมาณของรัฐบาลสำหรับก่อสร้างสิ่งบริการพื้นฐานชุมชนมีจำนวนจำกัดแต่การดำเนินการต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพียงพอ และทันต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้พร้อมกันทุกพื้นที่ ดังนั้น จึงควรประสานความร่วมมือกับ ภาคเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนาบริการพื้นฐาน โดยอาศัยวิธีการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

3) ในกรณีซึ่งมีความยุ่งยากในการสร้างสิ่งบริการพื้นฐานโดยวิธีการเวนคืนที่ดิน

แม้วิธีการเวนคืนที่ดินเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินสำหรับการพัฒนา อย่างไรก็ตาม จะมีปัญหาต่างๆ ตามมา ได้แก่ ค่าชดเชยที่ตกลงกันไม่ได้ การรื้อถอนอาคาร การปล่อยให้พื้นที่ด้านหลังแนวถนนที่ถูกเวนคืน ทิ้งร้างไม่สามารถเข้าไปพัฒนาพื้นที่ให้คุ้มค่า เกิดปัญหาพื้นที่ตาบอด การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้

6. การจัดรูปที่ดินในต่างประเทศ

แนวความคิดของการจัดรูปที่ดินในประเทศต่างๆ มีเหตุและวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันเพื่อพัฒนาเมือง โดยให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มีสภาพแวดล้อมที่ดี เชื่อมั่นว่าช่วยต่อการอยู่อาศัยหรือประกอบกิจกรรมในเมือง มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ได้มาตรฐานและเพียงพอโดยมีหลักการสำคัญ คือ การวางผังและจัดรูปที่ดินใหม่ให้เจ้าของที่ดินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากสิทธิของกรรมสิทธิ์ที่มีอยู่เดิมก่อนการจัดรูปที่ดิน แนวความคิดนี้สืบเนื่องมาจากปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเมือง ได้แก่ การขาดงบประมาณและเงินทุนในการพัฒนาให้เป็นตามผังเมือง ดังนั้น **“การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง”** จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาการใช้ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยประหยัดงบประมาณของภาครัฐ

ในประเทศต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขดังกล่าว จึงมีการนำแนวความคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับประเทศของตน ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะในประเทศเยอรมัน ญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ เกาหลีใต้ และไต้หวัน และอีกหลายประเทศที่เริ่มนำความคิดนี้มาทดลองใช้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย

1) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นประเทศแรกที่ใช้วิธีการจัดรูปที่ดินในการพัฒนาเมือง โดยเริ่มต้นเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติ **“Lex Adickes”** (Law Concerning Land Transfer) เมื่อ พ.ศ. 2445 ณ เมือง Frankfurt กฎหมายนี้นับเป็นต้นแบบของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองที่ประเทศต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้ เช่นประเทศญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ ลิวชอร์แลนด์ เป็นต้น ในปัจจุบันนี้ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีระบบถนนมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง คิดเป็นสัดส่วนความยาวถนน 1.9 กิโลเมตรต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร บ้านเมืองเป็นระเบียบสวยงาม และเป็นเมืองหนึ่งที่มีพื้นที่สวนสาธารณะมากที่สุดอีกด้วย

องค์กรรับผิดชอบในการปฏิบัติได้แก่หน่วยงานรัฐบาลทั้งระดับรัฐ (State), ระดับจังหวัด, ระดับท้องถิ่น (Local Government) และหน่วยงานด้านการพัฒนา

ลักษณะสำคัญของการจัดรูปที่ดินในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน คือ จะเป็นการบังคับและนำไปใช้โดยรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งเจ้าของที่ดินจะไม่มีโอกาสคัดค้านหรือโต้แย้ง แต่การที่กฎหมายได้ระบุให้มีการชดเชยค่าธรรมเนียมและความเสียหายอย่างเหมาะสม ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ การดำเนินงานของการจัดรูปที่ดินจึงเป็นไปอย่างราบรื่น

นอกจากนั้น เจ้าของที่ดินโดยมากจะเฉลี่ยแบ่งต้นทุนการจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ ในรูปเงินสด ซึ่งปัจจุบันใช้วิธีการสงวนที่ดินไว้ขาย (Reserved Land) และนำเงินมาใช้ในโครงการ พื้นที่โครงการจะมีทั้งพื้นที่ในเขตชานเมือง พื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเมืองใหม่ และพื้นที่เกษตรกรรม

การที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีระบอบการปกครอง ซึ่งให้อำนาจแก่ภาครัฐเป็นอย่างมาก ทำให้สามารถดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินได้โดยไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนนอกจากนี้ยังมีกฎหมายซึ่งรองรับ การจัดรูปที่ดินตั้งแต่แรกเริ่ม และยังมีกฎหมายฉบับอื่นซึ่งประกาศในภายหลังช่วยสนับสนุนการจัดรูปที่ดิน เช่น กฎหมายการโยกย้ายที่ดิน เป็นต้น ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจมากขึ้นและให้ความร่วมมือกับภาครัฐอย่างเต็มที่ในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาพื้นที่เมือง ทำให้การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายและถูกทิศทาง

2) ประเทศออสเตรเลีย

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองของประเทศออสเตรเลียเริ่มนำมาใช้ โดยรู้จักกันในชื่อ **“Land Pooling”** เมื่อปี 2494 โดยพระราชบัญญัติการพัฒนาและการวางผังเมือง (Town Planning and Development Act) และถูกกำหนดใช้บังคับโดยข้อบังคับทางการผังเมือง (Town Planning Regulation 1976) โครงการจัดรูปที่ดินส่วนมากจะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดสรรแบ่งแยกที่ดินและแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการ จัดหาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่สำคัญ โดยเริ่มแรกมีการดำเนินการโดยผู้จัดสรรที่ดินและนักพัฒนาภาคเอกชน และมีหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นให้ความร่วมมือและเห็นชอบ

ลักษณะสำคัญของการจัดรูปที่ดินในประเทศออสเตรเลีย คือ จะมีการวางแผนเตรียมงานกำหนดพื้นที่รายละเอียดงบประมาณโดยรัฐบาลท้องถิ่น และแสดงนิทรรศการต่อประชาชน รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ จากนั้นจะนำไปผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ-ผังเมือง (Town Planning Board) แล้วรายงานต่อรัฐมนตรีทางด้าน การพัฒนาและวางผังเมือง เมื่ออนุมัติจะมีผลตามกฎหมายทันที

นอกจากนี้ลักษณะอีกประการของการจัดรูปที่ดินในประเทศออสเตรเลีย คือ เจ้าของที่ดินสามารถเขียนรายละเอียดโครงการเกี่ยวกับต้นทุนกำไร ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของตนเองไปยังหน่วยงานรัฐบาลได้ ระยะเวลาดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินโดยทั่วไปจะใช้เวลาประมาณ 6 - 10 ปี

การเลือกพื้นที่จัดทำโครงการส่วนมากจะใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดสรรที่ดินได้แก่บริเวณโครงการบ้านจัดสรรที่มีสภาพไม่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัย พื้นที่ปัญหาเรื่องการระบายน้ำ เป็นที่ลุ่ม ตลอดจนโครงการที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก แต่ถูกโอบล้อมหรือปิดกั้นด้วยโครงการขนาดใหญ่

การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองของประเทศออสเตรเลียประสบความสำเร็จเนื่องจากปัจจัยหลายข้อ ได้แก่ การที่ภาครัฐมีความพร้อมในการให้การสนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่การแสดงแผนผังโครงการ กฎระเบียบต่าง ๆ ต่อประชาชนให้มีความเข้าใจ การจัดให้มีการปรึกษาหารือกับเจ้าของที่ดินเพื่อรับฟังความคิดเห็น และชี้แจงข้อมูลความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนเข้าใจและเต็มใจเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ยังมีการจัดการเรื่องงบประมาณได้อย่างรัดกุม และยุติธรรม ตลอดจนมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบังคับซื้อที่ดิน เพื่อการรวบรวมที่ดินที่กระจัดกระจายกันเป็นผืนเดียว ส่วนปัญหาที่พบได้ในบางโครงการของโครงการจัดรูปที่ดิน ได้แก่ การคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายและนโยบายทางด้านราคายังไม่รัดกุมพอ ต้องมีการปรับปรุง นอกจากนี้โครงการส่วนมากจะมีขนาดเล็ก ทำให้ได้รับประโยชน์ไม่มากนัก

3) ประเทศไต้หวัน

ประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้นำการจัดรูปที่ดินเข้ามาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 ระหว่างที่ครอบครองประเทศไต้หวัน ในช่วงแรกนั้นพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินกำหนดว่ารัฐบาลสามารถที่จะจัดทำโครงการจัดรูปที่ดินได้โดยไม่ต้องรับความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดิน ต่อมาได้มีการทบทวนแก้ไขหลายครั้ง ในที่สุดเมื่อปี พ.ศ. 2522 ได้มีการประกาศมาตรการเกี่ยวกับการนำการจัดรูปที่ดินไปแก้ไขในการปฏิบัติอย่างเป็นทางการ โดยให้อำนาจแก่หน่วยงานที่จะทำการจัดรูปที่ดิน และจะต้องมีการประชุมหารือรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าของที่ดินด้วย

การจัดรูปที่ดินในไต้หวันเป็นผลจากการจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร โดยเริ่มขึ้นโดยนโยบาย **“ที่ดินเพื่อการเกษตร”** (Land - to - the - Tiller) ที่เริ่มโดย ดร. ชุน ยัต เซน นโยบายนี้มีผลทำให้ไต้หวันมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเมืองในลักษณะของการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง เพื่อให้ทันกับความต้องการที่อยู่อาศัย การบริการสาธารณูปการ มีองค์การรับผิดชอบ ได้แก่กรมการบริหารของรัฐบาลกลาง หน่วยงานทางที่ดินในระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น และระดับเมือง รวมทั้งกลุ่มเจ้าของที่ดิน

การจัดรูปที่ดินของประเทศไต้หวันมีลักษณะพิเศษ คือ การนำวิธีการจัดรูปที่ดินมาใช้ในทางปฏิบัติมีถึง 4 รูปแบบ ซึ่งต่างจากประเทศอื่น ๆ โดย 2 รูปแบบแรกเป็นการจัดทำโดยรัฐบาลมีทั้งการใช้มาตรการบีบบังคับและไม่บีบบังคับ ส่วน 2 รูปแบบหลังจัดทำโดยเจ้าของที่ดิน นอกจากนี้เจ้าของที่ดินในโครงการจะจ่ายเงินเพื่อการจัดสร้างบริการสาธารณะต่าง ๆ ไม่เกิน 40% ของที่ดินทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการ

การจัดรูปที่ดินครั้งแรกได้กำหนดให้เมืองเกาจงเป็นโครงการนำร่อง จากนั้นได้ขยายการพัฒนาไปยังเมืองอื่น ๆ เช่น ไทจง และไทเป เป็นต้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นในเขตเมือง

ปัจจัยที่ทำให้การจัดรูปที่ดินในประเทศไต้หวันประสบผลสำเร็จนั้น เนื่องจากประเทศไต้หวันมีโครงสร้างทางกฎหมายที่เอื้ออำนวยในการให้อำนาจแก่ฝ่ายรัฐบาลที่จะดำเนินการจัดรูปที่ดินโดยไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

4) ประเทศญี่ปุ่น

การจัดรูปที่ดินในประเทศญี่ปุ่น ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการวางแผนพัฒนาพื้นที่ที่มีการใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุด และเก่าแก่ที่สุดในการปรับปรุงพื้นที่เมือง เพราะประเทศญี่ปุ่นมีความจำเป็นต้องฟื้นฟูประเทศจากผลของสงครามโลก ครั้งที่ 2 และภัยพิบัติต่าง ๆ

ภายหลังการเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2466 ได้มีนักวิชาการจัดรูปที่ดินเข้าไปแก้ไขปรับปรุงและวางผังเมืองโตเกียวและโยโกฮามา เป็นพื้นที่รวม 21,500 ไร่ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2473 - 2483 มีการก่อตั้งสมาคมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง เพื่อดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินในเมืองใหญ่ ๆ เช่น โตเกียว โอซากา และเมืองอื่น ๆ และหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อ ปี พ.ศ. 2488 การจัดรูปที่ดินถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงที่อาศัยใน 112 เมือง จากเมืองที่ถูกทำลายทั้งหมดในญี่ปุ่น 120 เมือง โดยผ่านพระราชบัญญัติผังเมืองปี ค.ศ. 1946 ซึ่งออกเป็นกรณีพิเศษ รวมพื้นที่โครงการทั้งหมดประมาณ 2,062,500 ไร่ ในปี พ.ศ. 2497 มีการตราพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินขึ้นจากนั้นได้มีการตั้งหน่วยงานด้านการเคหะการ เพื่อปรับปรุงพื้นที่จัดทำเคหะชุมชนโดยใช้หลักการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมือง มีการขยายโครงการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ แก่ประชาชนในพื้นที่โครงการ พ.ศ. 2506 ภาครัฐบาลได้จัดตั้งงบประมาณให้เป็นเงินทุนกู้ยืมเพื่อลงทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ย

หลักการจัดรูปที่ดินนี้มาจากพระราชบัญญัติของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โดยในประเทศญี่ปุ่นเรียกการจัดรูปที่ดินในเมืองว่า **"Kukaku - Seiri"** ซึ่งในกฎหมายระบุให้เจ้าของที่ดินยกพื้นที่บางส่วนประมาณร้อยละ 20 - 30 ของที่ดินของตนให้รัฐหรือผู้ดำเนินการ โดยไม่คิดมูลค่าเพื่อใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะและเป็นที่ดินสงวนไว้เพื่อจัดหาประโยชน์

หลักการนี้เป็นการพัฒนาการใช้ที่ดินที่ประสบความสำเร็จและมีประโยชน์มากในประเทศญี่ปุ่นจนเป็นที่กล่าวกันว่า **"การจัดรูปที่ดินในเมืองเป็นแม่บทของการวางผังเมือง"** (Land Readjustment is the Mother of City Planning)

การจัดรูปที่ดินของประเทศญี่ปุ่น มีองค์กรับผิดชอบหลายองค์กร ได้แก่

- กลุ่มเอกชนเจ้าของที่ดินที่เป็นผู้ริเริ่มโครงการ
- สมาคมจัดรูปที่ดิน
- รัฐบาลท้องถิ่นระดับอำเภอและเทศบาล
- หน่วยงานทางด้านการบริหาร เช่น คณะรัฐมนตรี
- หน่วยงานของรัฐในระดับประเทศ เช่น องค์กรพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย

(Housing and Urban Development Corporation - HUD)หรือคณะกรรมการพัฒนางานวางแผนระดับภาค (Regional Planning Committee)

โครงการการจัดรูปที่ดินในประเทศญี่ปุ่น ส่วนมากจะเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่โดยมีรัฐบาลกลางและท้องถิ่นให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ ดังนั้นโครงการส่วนใหญ่มักจะได้รับความสำเร็จสามารถพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ของเมืองใหญ่ ๆ ให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด แต่ก็ยังมีบางโครงการที่ต้องใช้เวลาในการชี้แจง และเจรจากับเจ้าของที่ดินมากกว่าโครงการอื่น นอกจากนี้การจัดรูปที่ดินในญี่ปุ่นยังมีองค์การดำเนินในหลายรูปแบบ และมีการสนับสนุนให้องค์กรเหล่านั้นสามารถทำการจัดรูปที่ดินได้ด้วยตนเอง

การจัดรูปที่ดินถูกนำมาใช้ดำเนินงานในพื้นที่หลายแห่ง ทั้งในบริเวณกลางเมืองใหญ่ เช่น เมืองโตเกียว และบริเวณเขตชานเมือง และบริเวณเขตชานเมือง เช่น เมืองโยโกยา ซึ่งพื้นที่จัดทำโครงการส่วนมากจะเป็นบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม บริเวณที่ขาดระเบียบการใช้ที่ดิน บริเวณที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติต่าง ๆ หรือพื้นที่ที่มีปัญหาเร่งด่วนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาหรืออยู่ในเขตว่างผังเมืองรวม ตลอดจนพื้นที่ที่จะจัดให้เป็นเมืองใหม่ เช่น เมืองซูกุบะ เมืองทามะ เป็นต้น แต่พื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงมากในการดำเนินโครงการ คือ บริเวณตลอดเส้นทางรถไฟสาย **"New Tokaido"** มีระยะทางประมาณ 550 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างเมืองโตเกียวและโอซาก้า เปิดให้บริการเมื่อ พ.ศ. 2507 เป็นเส้นทางรถไฟสายด่วน (Bullet Train) โดยเขตทางรถไฟและบริการจัดสร้างสถานีรวมทั้งถนนเข้าสถานีได้ใช้วิธีดำเนินการโดยการจัดรูปที่ดิน

ปัจจัยที่ทำให้โครงการจัดรูปที่ดินในประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จ เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีพระราชบัญญัติ รวมถึงกฎหมายการจัดรูปที่ดิน (Kukaku Seiri) ออกเมื่อปี พ.ศ. 2457 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวก็ได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเป็นจริงหลายครั้งจนเป็นที่ยอมรับของประชาชน การประเมินมูลค่าที่ดินมีความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน อีกทั้งภาครัฐได้ สนับสนุนการจัดรูปที่ดินในหลายด้าน ได้แก่ การให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่เอกชน สมาคมการจัดรูปที่ดินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น ทำให้โครงการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ